

Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til forslag til lov om ændring af planloven, lov om Planklagenævnet og lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Danmarks Naturfredningsforening har med interesse læst ovenstående lovforslag.

Det glæder DN, at klima skrives ind i lovens formål og gøres til en national interesse i planlægningen. Men DN efterspørger yderligere justering af loven, hvis ændringen ikke giver hjemmel til også at varetage diverse klimahensyn i kommune- og lokalplanlægningen. Lovforslaget gør det desuden lettere at planlægge for opstilling af vindmøller og solceller i herregårdslandskaber og godslandskaber. DN anerkender behovet for opstilling af mere VE, men peger bl.a. på, at forslaget ikke medvirker til at sikre en bedre prioritering af egnede placeringer eller bedre processer for opstilling af anlæggene. DN mener, at staten bør spille en større rolle i planlægningen af VE, og at der i kommunale planforslag om VE bør stilles krav om redegørelse for landskabsudpegningerne, for at sikre offentligheden indsigt i- og mulighed for at bidrage til planlægningen. Endeligt har lovforslaget til formål at sikre et velfungerende klagesystem. I den sammenhæng peger DN særligt på, at der er behov for en konkretisering af, hvem- og på hvilket grundlag, der kan træffes beslutning om at afgrænse prøvelsen i klagesager.

DN's synspunkter og forslag er uddybet nedenfor.

Bemærkninger til at klima indsættes i planlovens formålsbestemmelse

Med lovforslaget foreslås det, at klima indsættes i planlovens formålsbestemmelse. Det fremgår af lovbemærkningerne, at det er hensigten med denne justering af loven, at det gennem planlægningen skal være muligt at forebygge udledning af drivhusgasser. Danmarks Naturfredningsforening (DN) bakker til fulde op om denne justering af lovens formål.

Det fremgår desuden af lovbemærkningerne, at der forudsættes yderligere justering af planloven, hvis kommunerne skal gives mere specifikke muligheder for at varetage klimahensyn i lokalplanlægningen. DN peger på, at det netop er gennem lokalplanlægningen, at den fysiske planlægning udmøntes. Og det må følge af justeringen af lovens formålsbestemmelse, at det er ønskeligt, at planloven medvirker til at styrke kommunernes muligheder for proaktivt at fremme klimahensyn gennem deres planlægning. Det er derfor beklageligt, hvis der med lovforslaget fortsat mangler hjemmel hertil. Det politiske ønske om at sikre at planloven kan medvirke til at forebygge udledning af drivhusgasser ses i givet fald dermed kun delvist gennemført med lovforslaget.

DN foreslår, at lovforslaget justeres således, at det sikres, at klimahensyn kan indgå specifikt som et formål i kommune- og lokalplanlægningen.

Bemærkninger til at nationale interesser i kommuneplanlægningen udvides til at omfatte klimahensyn

Med lovforslaget foreslås det, at de nationale interesser i kommuneplanlægningen udvides til at omfatte klimahensyn. DN bakker til fulde op om denne justering af de nationale interesser.

DN bemærker, at lovens overordnede hensyn er flere og forskelligartede. Det kan derfor i en kommende vejledning eller opdateret oversigten over de nationale interesser i kommuneplanlægningen overvejes, at adresserer behovet for at balancere lovens hovedinteresser så de fungerer i et hensigtsmæssigt samspil.

De nationale interesser i planlægningen er desværre vigende, som det fremgår af den nyeste- og den forudgående politiske aftale om justering af planloven. Det er uheldigt i en tid med store nationale såvel som globale udfordringer omkring bl.a. klima, biodiversitet og energiforsyning. Disse udfordringer kalder netop på styrkede nationale interesser og et landsplanfokus, som forudsætning for at skabe retning og overblik i den fysiske udvikling på tværs af kommuner og landsdele.

DN foreslår, at Landsplanredegørelsen styrkes og således kan medvirke til at skabe det nødvendige nationale overblik over landets fysiske udvikling – nu også på klimaområdet.

Bemærkninger til planlægning for opstilling af vindmøller og solceller i herregårdslandskaber og godslandskaber

Det fremgår af lovforslaget, at kommuneplanernes udpegninger af bevaringsværdige landskaber eller større sammenhængende landskaber er en samlebetegnelse som kan omfatte arealer, der af kommunerne er karakteriseret "som f.eks. herregårdslandskaber eller godslandskaber, som kystlandskaber og fjordlandskaber (dvs. i kystnærhedszonen), som ådal m.fl." Det fremgår end videre, at områderne "kan dog være helt eller delvist overlappende, ligesom et herregårdslandskab/godslandskab f.eks. tillige kan ligge i et kystlandskab eller et fjordlandskab.... Landskabsudpegningerne omfatter cirka halvdelen af Danmarks areal. Derudover kan bl.a. herregårdslandskaber/godslandskaber være omfattet af egentlige fredninger efter naturbeskyttelsesloven enten pga. naturindholdet eller som kulturlandskaber."

Det fremgår endvidere, at det med lovforslaget er hensigten at fjerne barrierer for opsætning af vedvarende energi, hvorfor det skal være muligt at planlægge for vindmøller og solcelleanlæg i områder, der i kommuneplanen er karakteriseret som herregårdslandskaber eller godslandskaber. Og, at det derudover også skal gælde i landskaber, der ikke er karakteriseret som sådan i kommuneplanen, men som med brug af landskabskaraktermetoden kan karakteriseres som sådan.

Det fremgår af lovforslaget, at staten fortsat forpligtes til at gøre indsigelse i kystnærhedszonen eller ådale ud fra disse særlige hensyn, uanset at disse områder samtidigt kan indgå i herregårds- eller godslandskaber. Desuden skal staten fortsat gøre indsigelse, hvis der er tale om et herregårds- eller godslandskab af en særlig kvalitet.

DN peger på, at der netop med den store udbygning af vedvarende energianlæg er en voksende bekymring for bevarelsen af de danske landskabsværdier. Samtidig erkender foreningen, at der er brug for en større udbygning med vedvarende energianlæg. Og derfor glæder det DN, at det fortsat er en opgave for staten at sikre de særligt værdifulde landskabelige interesser, også for så vidt angår herregårds- og godslandskaberne.

Men DN peger på, at der savnes en nærmere faglig begrundelse for forslaget, dels i relation til behovet for areal til de enkelte VE-typer, og dels i forhold til behovet for at opstille anlæggene i de konkrete landskabskategorier. Frem for at sikre en bedre prioritering og planlægningsmæssig balance i løsningerne og en styrkelse af de inddragende processer for opstilling af VE-anlæg, ses lovforslaget i højere grad at føre til øget vilkårlighed og ringere afvejning af interesser.

DN så gerne, at staten i højere grad medvirker til at koordinere, prioritere og kortlægge placeringen af fremtidens VE-anlæg. Og at staten medvirker til at styrke de rammer og processer som bidrager til at identificere, balancere og prioritere de planlægningsmæssige hensyn, og bidrager til at styrke samspillet mellem myndigheder, lodsejere, borgere, energiselskaber og øvrige interessenter.

DN peger desuden på, at forslaget til justering af planloven om landskabsudpegninger lider af et demokratisk underskud, idet der henvises til landskabsudpegninger som ikke nødvendigvis fremgår af offentlige kommuneplaner eller anden gældende planlægning. I det omfang en kommune således ikke som en del af den offentlige kommuneplan har kortlagt herregårds- eller godslandskaberne, kan borgerne ikke orientere sig i, på hvilke arealer reglerne gælder m.v.

DN foreslår, at der med lovforslaget stilles krav om, at kommunerne i forbindelse med den kommende kommuneplanrevision skal medtage kort over herregårds- og godslandskaberne, som forudsætning for at reglerne kan tages i brug af den enkelte kommune.

DN foreslår, at der indtil kommuneplanerne er reviderede herefter, indføres et midlertidigt krav til en særlig redegørelse for udpegningen af herregårds- og godslandskaber i de kommuneplantillæg og lokalplaner som gør brug af de nye regler.

Bemærkninger til ændringer til lov om Planklagenævnet og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Lovforslaget omfatter:

- at fuldtidsansatte kan repræsentere Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet i retssager
- at kravet om et fuldtalligt nævn i Planklagenævnet ophæves
- at der indføres krav om, at et fraværende medlem ikke må kunne have haft den afgørende stemme og

Dato: d. 18. august 2022

Til: ninher@bpst.dk, cc: jonSta@bpst.dk, sagsnummer 2022-4680, bolig- og planstyrelsen

- at planklagenævnet får mulighed for at begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over, og at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentlige forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter.

DN ønsker at bemærke på forslaget om nævnenes mulighed for at begrænse sin prøvelse.

Der ses ikke at være truffet beslutning om denne lovændring i den politiske aftale som ligger til grund for lovforslaget. Det fremgår af lovbemærkningerne, at ændringerne foreslås af Erhvervsministeriet. Det er begrundet med et ønske om at genindføre en bestemmelse fra det tidligere Natur- og Miljøklagenævn, som er videreført til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men ikke til Planklagenævnet.

Netop udøvelsen af denne mulighed for begrænsning af prøvelsen, har ført til utilfredshed blandt sagkyndige i Miljø- og Fødevareklagenævnet, og en sagkyndig har som konsekvens heraf valgt at forlade nævnet. Utilfredsheden har bl.a. drejet sig om, hvem der har retten til at udøve beføjelsen, og det faglig korrekte i den konkrete vurdering af, hvilke forhold der kan anses for at være væsentlige - og dermed indgå eller fravælges i nævnets prøvelse.

DN anerkender, at der kan være behov for at reducere antallet af klagepunkter til det rimelige, i det omfang at en række af klagepunkterne på forhånd kan siges at være uvæsentlige for udfaldet af klagesagen. Omvendt må det erkendes, at der kan være forskel mellem de juridiske vurderinger og de natur-, miljø- og planfaglige/tekniske vurderinger af, hvornår et påklaget forhold kan betegnes som væsentlig.

DN anerkender, at forslaget kan medvirke til at reducere sagsbehandlingstiden som foreningen i andre sammenhænge har peget på behovet for. Men DN peger samtidig på, at erfaringer fra indskrænkning af prøvelsen af for eksempel husdyrsager tidligere har ført til, at DN har måtte indklage de samme sager flere gange. Derfor er det positivt, at det fremgår af lovbemærkningerne, at det "bør anføres i nævnets afgørelse, om den indklagede afgørelse indeholder yderligere, væsentlige mangler, så risikoen for at gentage disse mindskes".

Klagenævnene udgør borgernes og organisationernes mulighed for med relativt få omkostninger at få prøvet myndighedsafgørelser hos en uvildig instans. Samtidigt medvirker nævnenes afgørelser til at lægge linjen i lovfortolkningen. Derfor er netop den eventuelle tekniske/faglige afgrænsning af klagepunkter i en indsendt klage både af betydning for retssikkerheden og for lovfortolkningen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet består af 9 afdelinger med tilknyttede sagkyndige - ud over de juridiske medlemmer og de læge medlemmer, mens planklagenævnet er sammensat af eksperter med særlig viden om de forhold nævnet behandler - ud over formand, juridiske- og læge medlemmer. Begge nævn omfatter således sagkyndige og nævnsmedlemmer som netop har til formål at sikre og bidrage til den faglige og tekniske kvalitet i afgørelserne, som går ud over de mere simple juridiske vurderinger. Samtidig er rammerne for de sagkyndige og eksperter som er tilknyttet de to klagenævn særdeles væsentlige, både i forhold til at sikre den faglige kvalitet i afgørelserne og i forhold til den fremtidige rekruttering af kvalificerede sagkyndige og eksperter til nævnene. Det er således vigtigt, at deres ekspertise værdsættes, og at den sættes i spil i relevante sammenhænge. Og derfor peger DN på, at de sagkyndige og faglige nævnsmedlemmer bør inddrages i beslutninger om afgrænsning af prøvelsen, for at sikre den faglige/tekniske kvalitet i udøvelsen af den reducerede prøvelse.

Det bør i den sammenhæng nærmere beskrives, hvilke forhold der kan betegnes som væsentlige. Og DN peger desuden på, at der er behov for at definere hvem "nævnet" er, så det med lovforslaget tydeliggøres, hvem der har kompetencen til at træffe beslutning om, hvilke klagepunkter der skal behandles i afgørelsen.

Om begrænsning af nævnenes prøvelse fremgår det desuden af lovbemærkningerne (til nr. 2), at "nævnet kan udvise konkret tilbageholdenhed, f.eks. når 1. instansen har en særlig ekspertise eller lokalkendskab, eller når 1. instansen f.eks. en kommunalbestyrelse, har et politisk mandat, forudsat dette aspekt er relevant i henhold til det konkrete retsgrundlag". Det er dog ikke nærmere defineret hvad der forstås ved "konkret tilbageholdenhed" og omfanget af dette. Det kan med fordel udbygges nærmere, idet en kommune generelt må antages at have lokalt kendskab, og beslutninger i kommunalbestyrelsen oftest må antages at hvile på et politisk mandat.

DN foreslår, at det nærmere udbygges, hvad der forstås ved at nævnet kan udvise konkret tilbageholdenhed (jf. lovbemærkningerne til nr. 2), at det nærmere defineres hvem "nævnet" er, og at det eksemplificeres tydeligere i hvilke typer sager dette finder anvendelse.

DN foreslår, at der i lov om Planklagenævnet såvel som i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet indføres krav om, at hhv. de sagkyndige i MFKN og de faglige nævnsmedlemmer i PKN skal inddrages i beslutningen om, i hvilke klagesager prøvelsen kan afgrænses, og hvori denne afgrænsning består.

Med venlig hilsen

Dato: d. 18. august 2022

Til: ninher@bpst.dk, cc: jonSta@bpst.dk, sagsnummer 2022-4680, bolig- og planstyrelsen

Danmarks
Naturfredningsforening

Nina Larsen Saarnak, Leder for lokale sager
31193238, nis@dn.dk